

Wann kommt die Arbeit der Saatkrähe zur Geltung ?

Nutzen :

im Jahresdurchschnitt 46.4%

(Vertilgung landwirtschaftlich schädlicher Insekten, von Feldmäusen, Schnecken.)

Wenn im Herbst früh angebaut wird.

Wenn im Frühjahr nicht früh angebaut wird, der Mais aber nicht zu spät.

Wenn tief gesäet, oder die Aussaat (Mischling) eingepflügt wird.

Wenn die Saat im Spätherbst und in der Nähe der Kolonien im Frühjahr bewacht wird, besonders bei kühlem Wetter.

Schaden :

im Jahresdurchschnitt 14.4%

(Vertilgung von Saatkorn, haupteächlich von Mais und Getreide.)

Wenn der reifende Mais bei kühlem Wetter bewacht wird.

In der spätherbstlichen Saat.

In der frühzeitigen Saat im Frühjahr.

In der späten Maissaat.

Beim Säen mit der Hand.

In unbewachten Saaten spät im Herbst, in der Nähe von Brutkolonien im Frühjahr, besonders bei kühlem Wetter.

Im unbewachten Getreide und Mais besonders bei kühlem Wetter.

Im ungarischen Texte sind als Abschluss noch folgende Ausweise zu finden.

Die im prozentuellen Ausweise vorkommende vegetabilische und animalische Nahrung p. 196.

Fundorte und Anzahl der Mageninhalte und Gewölle mit Angabe der Anzahl in den einzelnen Monaten p. 202.

Literaturnachweis p. 205.

A balkáni halvány geze a magyar madárvilágban.

Irta : DR. TRISCHLER ALADÁR

A közigazgatásilag Ujvidék városához csatolt péterváradí Hadi-szigethez annak északi határán kisebb sziget tagozódik, amely a bács-megyeyi Káty községhez, tehát szintén Magyarországhoz tartozik.

Ezt a szigetet dunai ligeterdő borítja. Állományát főképen fűz- és nyárfa, kisebb részét amerikai kőris képezi. E háromféle fán kívül más lényeges faállomány a szigeten nincsen.

Az aljnövényzet mocsári szeder, a némileg magasabban fekvő területeket pedig áthatolhatatlan sűrűségben borítja a kinincs (*Amorpha fruticosa*) és hatalmasan elszaporodott a ragadós müge is.

Kulturmivelés itt régebben alig folyt, a liget erdészetileg is jelentéktelen és elhanyagolt, embernek alig akadt benne keresni valója. Télen ugyan megzavarja a csendet a fadöntők munkája, a nyári hónapokban azonban ismét az őstermészet veszi át uralmát idillikus háborítatlanságban. Még néhány évvel ezelőtt is megnehezítette a szigetre jutást az a körülmény, hogy csak az Ó-Duna egykori medrében itt maradt morotván átgázolva volt megközelíthető s erre nyomós ok nélkül nem igen szánta rá magát senki.

Szivesen látogattam ezt a helyet, mely emberektől oly elhagyatott volt, de annál élénkebb ligeti madaraink tavaszi és nyári mozgalmaitól.

Akárcsak valamely állatkert madárkalitkájában, annyi volt az énekes ebben a kis erdőben. A bokrok között kutatva és figyelve, órákig elbarangolhatunk sejtelmes várakozással telve, keresve valami ujat, valami nem mindennapit. És egy napon sejtésem valósággá vált, felfedeztem a balkáni halvány gezét (*Hippolais pallida elaeica* LIND.).

Első találkozásom a halvány gezével 1937 nyarán történt. A kátyi füzesben sűrűn és erőteljesen nőtt csalán között akadtam egy fészekre, amelyben négy fióka csipogott. Sem a fészket, sem a fiókákat nem tudtam meghatározni, de az ott tartózkodásom alatt körülöttem élénk csettegetéssel repkedő szülőket se tudtam megfigyelni a sűrű lombzat között, hol egy pillanatra se kerültek nyugvásra. A fészek alatt azonban néhány tojáshéj darabkát találtam, mely a legnagyobb valószínűség szerint a fészekből került a földre. E maradványok a geze-tojást juttatták eszembe, bár a héj alapszíne nem egyezett a kerti geze rózsás alapjával. De gondoltam, talán a költés és utána a földön heverés viszontagságai fakították el a színt.

A következő évben, 1938 május 28-án, szintén a kátyi füzesben, avas mocsári szeder indái között csinosan épült, fehérbélésű kis fészket találtam. Üres volt, de hogy friss építésű, az kétségtelennek látszott. Ezt a fészket június 6-án másodszor kerestem fel, azúttal DR. SZLÁVI KORNÉL társaságában. Ekkor egy kakuktojás és három félreismerhetetlen gezetojás volt benne. DR. SZLÁVI le is fényképezte, de a felvétel az erdőnek kora reggeli gyenge megvilágítása mellett nem sikerült.

Rákövetkező napon a fészek tartalmát gyűjteményem részére kiszedtem. A madár ekkor sem mutatkozott. A fészek egy erdei elöntés szomszédságában, szederindás és ragadós mügével átszőtt sűrűségben valamivel térdmagasságon felül volt a függélyes szederindákra szöve, kb. úgy, mint a nádi rigóé. Kívül fűszálakból állt, belül gyapju- illetve fű- és nyárfagyapottal kibélelve, csészéje mély. Mind a négy tojás tartalma teljesen friss volt. Szakkönyvem segítségével a tojásokat a *Hippolais pallidáénak* határoztam meg.

Azon a nyáron a fentit beleszámitva, hat ilyen gezefészket találtam, többnyire galagonyabokron. Junius 17-én kinincsbokor egy hármás elágazású vesszején a villa közé építve kb. 1 m. magasságban bukkantam egy fészekre négy tojással. Ekkor került szemem elé először a madár is. Látcsővel próbáltam megfigyelni, de a meglehetősen óvatos és ide-oda szökdécselő madárból nem sokat észlelhettem. Junius 22-én akadtam 1938 nyarán a hatodik fészekre fiatal kőrishajtáson, térdmagasságban, négy alighanem aznap kikelt csupasz fiókával és egy tojással.

1939-ben a kátyi füzeset alig látogattam s így a halvány gezének ebben az évben való előfordulásáról csak gyér adatokat gyűjthettem. Julius 1-én találtam galagonyabokron mellmagasságban egy fészket három tojással. Hogy a madár azonosságát illetőleg minden kétségemet eloszlassam, elhatároztam, hogy megfogom s kézben határozom meg. Lószórhurkokat tettem ki a fészkek pereme körül s félrevonulva vártam. Hétszer kellett a hurkokat újból eligazítani, míg végre megfogódott. Igazolva találván eredeti meghatározásom helyességét, a madarat szabadon eresztettem.

Néhány napra rá, július 4-én ugyancsak találtam egy fészket fiatalokkal. Ez is galagonyabokron épült. A madarat megfigyelhettem, most már nem volt ismeretlen, de a fészkek elhelyezése s építésmódja is teljes bizonyosságot nyújtott, hisz valamennyi oly jellegzetesen készült.

A következő években másoldalú elfoglaltságom miatt nem látogathattam ki a kátyi füzesbe. Egy ízben azonban, 1941 kora tavasszal, helyesebben tél vége felé kijutottam oda, mikor költöző madaraink még nem tértek volt vissza. Ekkor több tavalyi fészket találtam, biztosra veszem tehát, hogy 1940-ben költött itt több pár.

Mint hogy eddig bizonyító példányt nem gyűjtöttem s VÖNÖCZKY SCHENK JAKAB régi ornitológus barátom értesítése szerint eddig egyik hazai gyűjteménybe sem került bizonyító példány, amelynek alapján ezt a fajt a magyar madarak közé föl lehetett volna venni, azért az ő biztatására az 1943 év folyamán folytattam megfigyeléseimet.

Kezdetben meg voltam arról győződve, hogy ezúttal nem fogok találkozni a halvány gezével. A füzes tájképe ugyanis az utóbbi években lényegesen megváltozott. Mindenekelőtt az Ujvidék-Kátyi új műút megépítése folytán a terület elvesztette szigetszerű jellegét, úgy hogy ma minden időben száraz lábbal kényelmesen megközelíthető. Kiepült később a csatornarendszer és üzembe hozták a szivattyútelepet, minek következtében a sziget teljesen szárazzá és még könnyebben megközelíthetővé vált s eltűntek ezzel az erdei előntések is. A füzesben most lovakat, sertéseket és juhokat legeltettek, ezek az erdő aljnövényzetét felbolygatták és a madarak részére bizonytalaná tették. Ezt már 1938 nyarán tapasztalhattam, amidőn július 2-án az előzőleg június 17-én lelt geze-

fészkeknek nyomát sem tudtam feltalálni, holott annak helyét félre- ismerhetetlenül megjelöltem és jól ismertem. A bokrok teljesen fel voltak dulva és letaposva, lovakat vagy ökröket hajtottak át rajtuk, ezek pusztíthatták el a fészket is, melynek még maradványait sem leltem meg. A június 22-én fiókákat tartalmazó fészket is sokáig kellett keresnem. A tájékaról egy alig kitollasodott szürke kis fióka reppent föl és tünt el a bokrokban. Lehetséges, hogy a fészkek lakói közül való volt. A fészkek is előkerült: földre volt taposva a galy, melyre erősítve volt, de különben sértetlen, úgy, hogy feligazíthattam eredeti helyzetébe.

De máskülönb is háborgatták az erdő csendjét. Kijártak ide gombát keresni, rőzsét szedni, majálisokat rendezni stb.

Ujabban megtiltották az állatok behajtását és a legeltetést az erdőben, az elhatalmasodott kinincs és ragadós müge-szövevények pedig a helyet kirándulók részére se teszik tulságosan kívánatosná, úgy hogy az erdő régi csendje nagyjában visszaállt. A víz azonban hiányzik, az erdő teljesen száraz, csak a lecsapoló csatornává szűkített Ó-Duna két ágában poshad egy kis sárgás lé. A viztelenségnek tulajdonítható, hogy szunyog alig akad.

Azonban 1943 nyarán várakozásom ellenére mégis öt fészkelési esetet kétségtelen bizonyossággal meg tudtam állapítani. Június 7-én találtam az első két fészket 4—4 friss tojással. Mindkét fészkek galagonya-bokros aljnövényzet között alig embermagasságban épült s eddigi tapasztalataimmal ellentétben, jól el volt rejtve szem elől. A két fészket egymástól nem messze fedeztem fel ugyanazon csalitrészetben, egyik a másíknak mintha másolata lett volna építésmódban és elhelyezésben. Egymást keresztező galagonya ágacsákra voltak féloldalukkal oda-erősítve. Az egyik madarat lószórhurokkal megfogtam. Ezt a példányt húsban a fészkeivel és tojásaival együtt a Magy. Kir. Madártani Intézetnek küldtem be, hol azokat VÖNÖCZKY SCHENK JAKAB barátom volt szives szakszerűen megvizsgálni és leírni az egyidejűleg megküldött második fészkek alj tojásaival együtt.

Július 11-én került elém az idei harmadik fészkek, két tokosodó fiókával, ugyanazon a tájékon, mint az első kettő.

Július 16-án az erdő más-más részében még két fészket találtam, az egyik kötőmagasságban kinincs és ragadós müge közé volt szöve és kissé meg volt bolygatva. Két tojás feküdt benne, a madár csetteggve repkedett körül, majd a tojásokra visszaült.

A másik fészket fiatal kőrishajtásokból álló csalitban fedeztem fel vékony kőrívesszőn.

Megfigyeléseim első éveiben úgy észleltem, hogy a halvány geze kivétel nélkül mindig víz közelében választotta meg fészkelő helyét s így feltettem, hogy a víz jelenléte a madár megtelepedésének elengedhe-

tetlen feltétele. A vitzelenítés óta azonban hiányoznak azok a meglehetősen állandó szinten maradó, vizinövényektől mentes, tiszta vizü erdei előntések, amelyeknek szomszédságában addig megtelepülve találtam.

Talán nem lesz érdekesség nélkül, ha befejezésül felsorolom azon madarak nevét, melyek e ligetet fészkelőkként benépesítették s melyek között gezenk mint előkelő idegen megtelepedett. Nevezetesen megfigyelhettem és pedig előfordulásuk gyakoriságának hozzávetőleges sorrendjében a következő madarakat: kerti poszáta, zöldike, szürke légykapó, széncinke, kerti rozsdafarkú, fekete rigó, énekes rigó, citromsármány, tövisszuró gébics, erdei pinty, kis fülemile, vörösbegy, barátposzáta, erdei szürkebegy, mezei veréb, szarka, gerle, házi rozsdafarkú, kék cinege, hosszufarku cinege, függő cinege, vizityúk, sárgarigó, kakuk, barna kánya és csilp-csalp füzike. A kerti geze (*Hippolais icterina icterina* VIEILL.) előfordulását itt egész biztossággal nem tudtam megállapítani.

Der Balkan-Blaß-Spötter in der Vogelwelt Ungarns.

Von DR. ALADÁR TRISCHLER.

An der nördlichen Grenze der zu Ujvidék gehörenden Peterwardeiner Kriegsinsel gliedert sich eine kleinere Insel an, welche der Gemeinde Káty (Comitat Bács-Bodrog) angehört und ebenfalls auf ungarischem Gebiete liegt.

Die Insel wird durch ein Auwäldchen bedeckt, dessen Bestand sich hauptsächlich aus Weiden und Pappeln, in kleinerem Maße aus amerikanischen Eschenbäumen zusammenstellt. Ausser diesen drei Arten befindet sich auf der Insel kein nennenswerter Baumbestand.

Das Unterholz besteht aus Brombeersträuchern, die etwas höher liegenden Teile des Waldbodens sind aber durch undurchdringliche Dickichte von *Amorpha fruticosa* bedeckt, ausserdem sind gewaltige Flächen von *Asperula aperine* durchwuchert.

Eine Kultur wurde da wenig betrieben; das Auwäldchen ist auch forstwirtschaftlich unbedeutend und vernachlässigt, für Menschen fand sich hier kaum etwas Suchenswertes. Im Winter wird zwar die Waldesstille durch das Walten der Baumfäller beunruhigt, in den Sommermonaten aber herrscht hier wieder Mutter Natur in idyllischer Unge störtheit. Vor einigen Jahren noch erschwerte das Betreten der Insel der Umstand, dass sie nur watend über einen ehemaligen versumpften

Donauarm zu erreichen war, und hiezu liess sich ohne triftigen Grund kaum jemand verleiten.

Ich frequentierte mit Vorliebe diese Stätte, die von Menschen so verlassen, aber umso lebhafter von den Vögeln besucht war, die hier im Lenz und während des Sommers ihr munteres Wesen trieben.

Wie in der Volière eines Tiergartens, eine solche Menge der Säger gab es in diesem Wäldchen. Forschend und lauschend, konnte man im Gebüsch stundenlang in ahnungsvoller Erwartung umherstreifen, spähend nach etwas Neuem, nicht Alltäglichem. Und eines Tages haben sich meine Ahnungen verwirklicht: ich entdeckte den Balkan-Blaß-Spötter (*Hippolais pallida elaeica* LIND).

Meine erste Begegnung mit diesem Blaß-Spötter hatte ich im Sommer 1937. Im Kátyer Weidenwald stieß ich in einem üppig und kräftig gewachsenen Nesselbusch auf ein Nest, in dem vier Junge piepsten. Ich habe weder das Nest, noch die darin befindliche Brut determinieren können, und die während meiner Anwesenheit mit lebhaftem Gezeter um mich flatternden Eltern konnte ich auch nicht recht beobachten im dichten Laubwerk, wo sie nicht einen Augenblick zu Ruhe kamen. Unter dem Neste aber fand ich einige Eierschalen, die der größten Wahrscheinlichkeit nach aus dem Neste auf den Boden kamen. Diese Reste erinnerten mich an Spöttereier, obzwar ihre Grundfärbung nicht mit dem rosigen Ton unserer Gartenspötter-Eier übereinstimmte. Ich dachte mir aber dabei, vielleicht ist deren Färbung im Laufe des Bebrütens und im Herumliegen auf dem Boden verblaßt.

Im nächsten Jahre, am 28. Mai 1938 entdeckte ich ebenfalls im Kátyer Weidenwald, zwischen den Ranken eines Brombeergestrüpps ein hübsch gebautes, weiß ausgefüttertes kleines Nest. Es war leer, aber daß es frisch gebaut war, unterlag keinem Zweifel. Dieses Nest suchte ich zum zweiten Male am 6. Juni auf, diesmal in Gesellschaft von DR. KORNÉL SZLÁVI. Es lagen darin ein Kuckucksei und drei unverkennbare Spöttereier. DR. SZLÁVI photographierte das Nest, aber die Aufnahme mißglückte bei der schwachen morgendlichen Beleuchtung des Waldes.

Tags darauf habe ich den Inhalt des Nestes für meine Sammlung ausgehoben. Der Vogel hat sich bei dieser Gelegenheit auch nicht gezeigt. Das Nest war in der Nachbarschaft einer Wald-Überschwemmung im Brombeer- und *Asperula*-Gestrüpp etwas über Kniehöhe an vertikalen Brombeerstauden geknüpft, ungefähr auf die Art eines Rohrdrossel-Nestes. Äußerlich bestand es aus Grashalmen, das Innere war mit Schafwolle resp. mit Weiden- und Pappel-Wolle zierlich ausgefütterte, die Mulde tief. Der Inhalt der vier Eier war frisch. Mit Hilfe von Fachbüchern determinierte ich die Eier als die des Blaß-Spötters.

Diesen Fund mitgerechnet, habe ich in jenem Sommer sechs solcher Spötter-Nester ausfindig gemacht, zumeist in Weißdornbüschen (*Crataegus*). Am 17. Juni habe ich in der dreifachen Vergabelung einer Amorpha-Rute in ungefähr 1 M. Höhe ein Nest angetroffen mit vier Eiern. Jetzt ist mir auch der Vogel zum ersten Male zu Gesicht gekommen. Ich machte den Versuch ihn mit dem Feldstecher zu beobachten, konnte aber von dem äußerst vorsichtigen hin- und herfliegenden Vogel nicht viel wahrnehmen. Am 22. Juni fand ich im Laufe des Sommers 1938 das sechste Nest auf einem Eschensprößling in Kniehöhe, mit augenscheinlich am selben Tage ausgeschlüpften vier nackten Jungen und einem Ei.

Im Jahre 1939 habe ich den Kátyer Wald kaum besucht und konnte somit über das Vorkommen unseres Spötters nur spärliche Angaben sammeln. Am 1. Juli fand ich in einem Weißdornbusch in Brusthöhe ein Nest mit drei Eiern. Um meine Zweifel hinsichtlich der Identität des Vogels zu beseitigen, habe ich mich entschlossen, den Vogel zu fangen und ihn in der Hand zu determinieren. Ich besteckte den Rand des Nestes mit Pferdehaar-Schlingen und wartete, indem ich mich zurückzog. Siebenmal mußte ich die Schlingen zurecht richten, bis der Vogel endlich hängen blieb. Die Richtigkeit meiner ursprünglichen Determination fand ich bestätigt und ließ den Vogel frei.

Einige Tage darauf, am 4. Juli kam mir abermals ein Nest zu Gesicht mit vier Jungen. Dieses war ebenfalls in einem Weißdornbusch angebracht. Den Vogel konnte ich hier beobachten, er war mir nicht mehr unbekannt, aber auch die Anlage und Bauart des Nestes gaben vollkommene Gewißheit, sie waren ja alle so gleichartig gebaut.

In den folgenden Jahren kam ich infolge anderwärtiger Beschäftigung nicht in den Kátyer Weidenwald hinaus. Im Frühjahr, richtiger zu Ende des Winters 1941, aber besuchte ich gelegentlich den Wald zu einer Zeit, da unsere Zugvögel noch fern waren. Ich fand mehrere der vohrjährigen Nester, nahm folglich mit Sicherheit an, daß 1940. mehrere Paare hier ihr Brutgeschäft verrichtet haben.

Da ich bis dahin kein Belegexemplar sammelte und laut Mitteilung des mir von Alters her befreundeten Ornithologen JAKOB VÖNÖCZKY SCHENK aber noch kein solches in einer der vaterländischen Sammlungen vorhanden war, auf Grund dessen diese Art in die Ornis von Ungarn eingeführt werden hätte können, so setzte ich auf seine Ermunterung hin im Laufe des Jahres 1943. meine Beobachtungen fort.

Anfangs war ich der Überzeugung, daß ich diesmal den Blaß-Spötter nicht antreffen werde. Das Landschaftsbild diese Wäldchens hat nämlich in den letzteren Jahren wesentliche Änderungen erfahren. Vor

Allem verlor dieses Gebiet infolge der neuen Fahrstrasse Ujvidék—Káty seinen Insel-Charakter, da es heute zu jeder Zeit mit trockenem Fuße bequem erreichbar ist. Dann wurde das Kanalisationsnetz angelegt und das Pumpwerk in Betrieb gesetzt, wodurch die Insel vollkommen trockengelegt und noch leichter betretbar wurde. Pferde, Schweine und Schafe wurden in den Wald zur Weide gelassen, diese wühlten das Unterholz auf und machten es für die Vögel unsicher. Dies beobachtete ich schon im Sommer des Jahres 1938, als ich am 2. Juli das vorhergehend am 17. Juni gefundene Spötternest nicht einmal in Resten wiederzufinden vermochte, wo ich doch den Ort unverkennbar bezeichnet und wohl gekannt hatte. Das Buschwerk war hier zerstört und zerstampft: Pferde oder Ochsen sind darüber getrieben worden, diese haben dabei das Nest restlos vernichtet. Das am 22. Juni noch Junge enthaltende Nest mußte ich ebenfalls lange suchen. Von der Gegend flog ein kaum flügge gewordenes graues Vögelchen auf und verschwand im Gebüsch. Möglicherweise war das eines der Insassen des Nestes. Das Nest selbst ist doch zum Vorschein gekommen: der Trag-Zweig war in die Erde gestampft, sonst war es unversehrt, so dass ich es in die ursprüngliche Lage bringen konnte.

Aber auch auf andere Art wurde jetzt die Ruhe des Waldes gestört. Man suchte hier Pilze, sammelte Reisig, hielt Maifeste u. dgl.

Neuerdings hat man den Zutrieb von Tieren und das Weiden im Walde untersagt, im großen und ganzen ist hiemit die frühere Stille zurückgekehrt, zumal das wuchernede Amorpha-Gestrüpp und Asperula-Geflechte die Stätte für Ausflügler nicht besonders verlockend machen. An Wasser mangelt es aber, der Wald ist vollkommen trocken, nur in den beiden, zu Abfluß-Kanälen eingeeengten Armen der Alten Donau fault eine gelbliche Brühe.

Der Wasserarmut ist es auch zuzuschreiben, daß jetzt keine Gelsen vorhanden sind.

Trotz der weiter oben geschilderten ungünstigen Verhältnisse konnte ich im Sommer 1943. dennoch fünf Brutfälle mit unbestreitbarer Sicherheit feststellen. Am 7. Juni entdeckte ich die ersten zwei Nester mit je vier Eiern. Beide Nester befanden sich im Untergeholz auf Weißdornbüschen in kaum Manneshöhe, und im Gegensatz zu meinen bisherigen Erfahrungen gut verborgen. Die Nester waren von einander nicht weit entfernt und es hatte ganz den Anschein, als ob eines des anderen treues Nachbild gewesen wäre in Bauart und Anlage. Sie waren mit einer Seite an sich kreuzende Weißdornzweige befestigt. Es ist mir gelungen den einen Vogel mittels Pferdehaarschlingen einzufangen. Dieses Exemplar habe ich in Fleisch sammt Nest und Eiern dem Kgl. Ung. Ornithologischen Institut zugesandt, woselbst JAKAB VÖNÖCKY

SCHENK in entgegenkommender Weise die Sendung einer fachmännischen Untersuchung unterzog mitsammt den Eiern des gleichzeitig eingesendeten zweiten Geleges.

Am 11. Juli traf ich dieses Jahr das dritte Nest an, in derselben Gegend, wie die beiden ersten, mit zwei Jungen im Stoppelkleid.

Am 16. Juli fanden sich noch zwei Nester in weiter gelegenen Teilen des Waldes, das eine war in Lendenhöhe zwischen *Amorpha* und *Asperula* geflochten. Zwei Eier lagen darin, der Vogel flatterte schnalzend umher, dann setzte er sich auf die Eier zurück.

Das andere Nest entdeckte ich in einem Gehölz von jungen Eschen-sprösslingen an einem Eschenzweig.

In den ersten Jahren meiner Beobachtungen habe ich die Wahrnehmung gemacht, daß unser Blaß-Spötter ausnahmslos in der Nähe von Wasser seinen Brutplatz ausgewählt hat und so nahm ich an, daß das Vorhandensein von Wasser eine unerläßliche Bedingung sei für die Ansiedelung des Vogels. Seit der Entwässerung aber fehlen jene ziemlich niveauständigen, von Wasserpflanzen freie Waldüberschwemmungen mit klarem Wasser, in deren Nähe ich die Brutstätten auffand.

Zum Abschluss wird es vielleicht nicht ohne Interesse sein, wenn ich die Namen jener Vögel anführe, welche als nistende diese Au bevölkerten und in deren Gesellschaft sich unser Spötter als vornehmer Fremde ansiedelte. Namentlich beobachtete ich folgende Vögel in der mutmaßlichen Reihenfolge der Häufigkeit ihres Vorkommens: Garten-grasmücke, Grünfink, Grauer Fliegenfänger, Kohlmeise, Gartenrot-schwanz, Schwarzdrossel, Singdrossel, Goldammer, Rotrückenwürger, Buchfink, Nachtigall, Rotkehlchen, Mönchsgrasmücke, Heckenbraunelle, Feldsperling, Elster, Turteltaube, Hausrotschwanz, Blaumeise, Schwanzmeise, Beutelmeise, Teichhuhn, Pirol, Kuckuck, Schwarzer Milan und Weidenlaubsänger. Das Vorkommen des Garten-Spötters (*Hippolais icterina icterina* VIEILL.) habe ich hier mit Sicherheit nicht beobachtet.

Megfigyelések a balkáni halvány gezéről *Hippolais pallida elaeica* Lind.

Irta : SCHENK HENRIK.

Ezt a madárfajt, amelyik a magyar madárfauna új tagjává vált — miután beérkezett a Madártani Intézetbe DR. TRISCHLER ALADÁR-tól az első bizonyító példány — legelőször 1935-ben május közepe táján figyeltem meg Újverbász-on. Akkoriban ennek a kecses madárnak csak az énekét hallottam, amit különleges geze-éneknek tartottam.